

Eiropas Savienība iepazīstina ar savu jauno bioekonomikas stratēģiju

Tiek plānots izstrādāt iniciatīvas, ar kurām atbalstīt mežsaimniekus un lauksaimniekus, kas veic pasākumus augsnes aizsardzībā, veicina oglekļa piesaisti un sekmē biomasas ilgtspējīgu izmantošanu

Avoti: Bioenergy International, environment.ec.europa.eu un lmsp.lv

Eiropas Komisija ir paziņojusi par jaunu stratēģisko satvaru konkurētspējīgas un ilgtspējīgas Eiropas Savienības bioekonomikas attīstībai, kas iezīmē ceļu uz tīras, konkurētspējīgas un noturīgas Eiropas ekonomikas izveidi. Izmantojot atjaunojamus bioloģiskos resursus no zemes un jūras un nodrošinot alternatīvas kritiskajām izejvielām, ES virzīsies uz aprites ekonomiku un dekarbonizāciju, kā arī varēs samazināt atkarību no fosilā kurināmā importa. Saskaņā ar Komisijas viedokli bioekonomika piedāvā Eiropai iespēju stiprināt savu noturību, aizstāt fosilās izcelsmes materiālus un produktus, radīt darbavietas un vadīt globālo pāreju uz "tīrām nozarēm".

Jaunā stratēģiskā sistēma konkurētspējīgai un ilgtspējīgai ES bioekonomikai balstās uz 2012. gada bioekonomikas stratēģiju un 2018. un 2022. gada pārskatiem, pievēršot uzmanību rūpnieciskajai izmantošanai, tirgus paplašināšanai, konkurētspējai un noturībai.

Ar šo jauno stratēģiju Eiropa atbalstīs darbības, kas nodrošina ilgtspējīgus, praktiskus risinājumus, izmantojot vietējos bioloģiskos resursus tādās nozarēs kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, zvejniecība, akvakultūra, biomasas pārstrāde, bioloģiskā ražošana un biotehnoloģijas. Tā izmantos šo resursu, zinātniskās izcilības un rūpnieciskās bāzes milzīgo potenciālu un veicinās inovācijas, kas ir labvēlīgas klimatam, dabai un sabiedrībai.

"Bioekonomika ir atbilde uz jautājumu, kā apvienot labklājību ar vides aizsardzību. Tā atjauno ekosistēmas, vienlaikus ieņēmot vadošo lomu biotehnoloģiju jomā. Mūsu pienākums pret pilsoņiem ir veidot konkurētspējīgu un plaukstošu ekonomiku. Nākotne nav fosilās degvielas nākotne. Nākotne ir dzīva, cirkulāra un reģeneratīva. Nākotne ir bioekonomika," norādīja Teresa Ribera,

izpildirectore ekoloģiski tīras, taisnīgas un konkurētspējīgas pārejas jomā.

Nozīmīgs vērtības un nodarbinātības avots

Ar vērtību līdz 2,7 triljoniem eiro 2023. gadā un nodarbinot 17,1 miljonu cilvēku — aptuveni 8 % no darba vietām Eiropas Savienībā. Eiropas bioekonomika jau tagad ievērojami veicina darba vietu radīšanu un ekonomisko izaugsmi visās bloka valstīs.

Katra darba vieta bioekonomikā rada vēl trīs netiešas darba vietas Eiropas Savienībā. Produktu piemēri ir bioloģiskas ķīmiskas vielas, kas ražotas no aļģēm un izmantotas farmaceitisko produktu, personīgās higiēnas produktu un rūpniecisko lietojumu ražošanā.

Bioloģiskas plastmasas arvien vairāk izmanto iepakojumos un automobiļu detaļās, bet pieprasījums pēc bioloģiskiem būvmateriāliem, tekstilšķiedrām un mēslošanas līdzekļiem arvien pieaug.

Tomēr bioekonomikai joprojām ir milzīgs neizmantots potenciāls. Eiropas bioekonomikas stratēģijas mērķis ir atraisīt šo potenciālu, palielinot inovācijas un ieguldījumus, attīstot vadošos tirgus bioloģiskas izcelsmes materiāliem un tehnoloģijām, nodrošinot ilgtspējīgu biomasas piegādi un izmantojot globālās iespējas.

Bioloģiskas izcelsmes inovāciju īstenošana

Lai vadītu biotehnoloģiju revolūciju, ir jāpalielina inovācijas un ieguldījumi, lai pētniecība nepaliktu tikai laboratoriju līmenī. Bioloģisko inovāciju paplašināšanai ir nepieciešams apvienot publiskās un privātās investīcijas, kā arī vienkāršot regulatīvo vidi.

Eiropas Komisija strādās, lai izveidotu saskaņotu un vienkāršotu regulatīvo sistēmu, kas atbalsta aprites ekonomikas un ilgtspējīgus uzņēmējdarbības modeļus, vienlaikus nodrošinot ES drošības standartu ievērošanu. Ātrāka, skaidrāka un vienkāršāka inovatīvu risinājumu apstiprināšana palīdzēs uzņēmumiem attīstīties un augt Eiropā, jo īpaši attiecībā uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Uzdevums ir nodrošināt, lai šīs pozitīvās vēlmes neiestīgtu birokrātijas labirintos, kā daudzkārt tas ir jau noticis.

Vadošo tirgu attīstīšana bioloģiskajiem materiāliem un tehnoloģijām

Komisija norāda, ka tā arī nodrošinās, ka esošais un turpmākais Eiropas finansējums tiek novirzīts bioloģiskām tehnoloģijām. Lai stimulētu privātos ieguldījumus, Komisija ierosina izveidot Bioekonomikas ieguldījumu izvietojuma grupu, lai izveidotu banku finansējumu saņemošu projektu virkni, efektīvāk dalītu risku un piesaistītu privāto kapitālu. Lai atbrīvotu ieguldījumus un veicinātu mēroga palielināšanu, Komisija identificēja inovatīvus tirgus bioloģiskajiem materiāliem un tehnoloģijām.

Tie ietver bioloģiskās izcelsmes ražošanas nozaru attīstību. Bioplastmasas, tekstilizstrādājumu, ķīmisko vielu, mēslošanas līdzekļu, augu aizsardzības līdzekļu, celtniecības materiālu, biorafinērijas, modernas fermentācijas un pastāvīga biogēnā oglekļa (bioCO₂) uzglabāšana, kam ir liels potenciāls gan ekonomiskās izaugsmes, gan vides ieguvumu ziņā. Būtiski jāpaplašina koksnes materiālu un produktu izmantošana, piemēram apģērbu ražošana no koksnes šķiedras, kā arī jāveicina citu ar koksni saistīto inovāciju ieviešana.

Komisija veicinās pieprasījumu pēc bioloģiskās izcelsmes satura produktos, piemēram, nosakot mērķus attiecīgajos tiesību aktos.

Stratēģijā arī ierosināts izveidot *“Biobased Europe Alliance”* -

Bioloģiskās Eiropas aliansi, apvienojot Eiropas Savienības uzņēmumus, lai kopīgi izmantotu bioloģisko risinājumu iepirkumu potenciālu 10 miljardu eiro apmērā laika posmā līdz 2030. gadam.

Biomases ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšana

“Zaļais” metanols ir metanols, kas ražots no lauksaimniecības un mežsaimniecības blakusproduktiem vai no atjaunojamās elektroenerģijas un biogēnā vai atmosfēras oglekļa dioksīda, e-metanols. Eiropa ir lielā mērā pašpietiekama biomasas jomā, bet tai jānodrošina, ka tā paliek tāda arī turpmāk. Tāpēc Eiropas Savienības Bioekonomikas stratēģijā uzsvērta nepieciešamība atbildīgi iepirkt biomasu, nodrošinot, ka meži, augsne, ūdens un ekosistēmas tiek apsaimniekotas to ekoloģisko robežu ietvaros.

Būtiska nozīme ir aprites ekonomikas veicināšanai un sekundārās biomasas, piemēram, lauksaimniecības blakusproduktu un organisko atkritumu, vērtības paaugstināšanai. Komisija plāno izstrādāt iniciatīvas, ar kurām atbalstīt lauksaimniekus un

mežsaimniekus, kas veic pasākumus augsnes aizsardzībā, veicina oglekļa piesaisti un sekmē biomasas ilgtspējīgu izmantošanu

Globālo iespēju izmantošana

Ar savu spēcīgo pētniecības bāzi un inovatīvajām nozarēm Eiropa joprojām ir labi pozicionēta, lai kļūtu par globālu līderi ilgtspējīgu bioloģisko tehnoloģiju, materiālu, produktu un zināšanu jomā.

Ar šo stratēģiju Eiropas Savienība atbalstīs Eiropas rūpniecību, nodrošinot tai piekļuvi globālajiem tirgiem, izveidojot partnerības, kas samazina nestabilitāti, un nodrošinot, ka Eiropa nav atkarīga no viena reģiona vai viena resursa. Pašreizējā nestabilajā ģeopolitiskajā situācijā resursu drošība uzlabo Eiropas Savienības konkurētspēju un noturību.

“Bioekonomika piedāvā milzīgu potenciālu paplašināties, - sākot no produktiem, ko mēs izmantojam ikdienā, līdz mājām, kurās dzīvojam, un lieliem rūpnieciskajiem pielietojumiem. Šī ir izaugsmes stratēģija, kas palielinās mūsu noturību un konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot, ka daba un veselīgas ekosistēmas paliek mūsu ekonomikas pamats. Tā radīs darba vietas reģionos, aizstās fosilos resursus un aizsargās dabu, no kuras mēs visi esam atkarīgi. Mūsu vīzija ir skaidra: nākotne, kurā Eiropa balstās dabā, inovācijās un aprites ekonomikas risinājumos, kas sakņojas konkurētspējīgā un ilgtspējīgā bioekonomikā,” tā norādīja Džesika Rosvala, Eiropas Savienības Vides, ūdens noturības un konkurētspējīgas aprites ekonomikas komisāre.